

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітньо-професійна програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Фінансів, банківської справи та страхування
Тип дисципліни	Вибіркова
Семестр	5
Мова викладання	Українська
Керівник курсу	Федина Віта Віталіївна , кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobitnyky/fedina-vita-vitaliyivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail)	E-mail: VVFedyna@nasoa.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:			
			Лекцій	Практичних та семінарських занять	Самостійна підготовка	Вид підсумкового контролю
Денна форма навчання						
	4	120	20	22	78	Залік
Заочна форма навчання						
	4	120	4	2	114	Залік

Опис дисципліни	<p>Навчальна дисципліна: «Пенсійне забезпечення» є вибірковою компонентою навчального плану. Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію.</p> <p>Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо механізму надання послуг пенсійного забезпечення фізичним особам в умовах ринкової економіки.</p> <p>Завдання вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення з основними етапами становлення та розвитку системи пенсійного забезпечення та особливостями функціонування ринку пенсійних послуг України; розкриття особливостей видів та організаційних структур сучасних фінансових інститутів з пенсійного забезпечення; визначення пріоритетних напрямків державної політики та програм розвитку пенсійного страхування в Україні; формування знань і вмінь щодо розрахунку пенсій в солідарній та</p>
------------------------	---

	<p>накопичувальній складових пенсійної системи; дослідження управлінських методів, організаційно-правових форм збереження та збільшення вартості активів пенсійних страхових фондів на фінансовому ринку України та інших країн світу.</p> <p>Формат проведення дисципліни: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.</p>
Професійні компетентності	<p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади пенсійного забезпечення</p> <p>Тема 1. Соціологія пенсій</p> <p>Тема 2. Історія зародження і становлення системи пенсійного забезпечення</p> <p>Тема 3. Пенсійна реформа в Україні</p> <p>Тема 4. Інфраструктура системи пенсійного забезпечення</p> <p>Змістовий модуль 2. Практичні аспекти здійснення пенсійного забезпечення. Структура та види пенсійних систем</p> <p>Тема 5. Система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування</p> <p>Тема 6. Пенсії у солідарній системі пенсійного страхування</p> <p>Тема 7. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування</p> <p>Тема 8. Система недержавного пенсійного забезпечення</p> <p>Тема 9. Проблеми та перспективи розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні</p>
Методи навчання	<p>Для досягнення навчальних цілей, розвитку особистісних якостей і професійної підготовки здобувачів освіти передбачається застосування різноманітних методів навчання, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні (лекція, семінари, бесіда, розповідь); - наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація); - практичні (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації);

	<ul style="list-style-type: none"> - репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові); - стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітації); - контролю і самоконтролю (усні та письмові перевірки, тестування тощо).
Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	<p>Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери.</p> <p>Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання.</p>
Політики навчальної дисципліни	<p>Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОО є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: <i>Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОО, 24 квітня 2020 р., протокол № 8.</i></p> <p>Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО та Положення про академічну доброчесність у НАСОО у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми»</p> <p>Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача.</p> <p>Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом не пізніше наступного тижня після сесії.</p> <p>Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженого рішенням Вченої ради НАСОО, 25 травня 2020 р., протокол № 9.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липн. 2003 р. № 1058-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
2. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липн. 2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
3. Солідарна економіка. Методичний посібник / Мотузенко О., Бондаренко В.; Проєкт USAID «Економічна підтримка України». Київ: Арт Ок, 2023. 69 с.
4. Соціальне страхування : навч. посібник / Т.І. Стецюк, О.В. Димніч, О.В. Мурашко. - К.: КНЕУ, 2023. 167 с.

5. Kuzheliev M., Pavliuk V., Fedyna V., Nechyporenko A. (2020). Formation of the Accumulative System of Compulsory State Pension Insurance in Ukraine. *Sustainable Economic Development And Advancing Education Excellence In The Era Of Global Pandemic: 36th International Business Information Management Association Conference (IBIMA)*, pp. 2825–2836. URL: <https://ibima.org/conference/36th-ibima-conference/#ffs-tabbed-15>

6. Онишко С. В., Федина В. В. Теоретичні підходи до визначення сутнісної характеристики накопичувальної складової пенсійного забезпечення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2020. № 18(46). С. 79-84.

7. Кужелєв М.О., Федина В.В., Стабіас М.С. «Срібна економіка»: соціальні аспекти та сталий розвиток. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. № 17. Т.2. С.227-235.

8. Федина В.В. Сучасний стан та тенденції розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні. *Економіка і управління*. 2021. № 4(92). С.119-128. DOI: 10.36919/2312-7812.4.2021.119.

9. Федина В. В., Данилов А. В. Сучасні тенденції реформування системи соціального страхування в Україні. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2023. № 21. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2023-21-9522>.

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Пенсійне забезпечення» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	Максимум – 6 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимум – 8 балів
	Модульний контроль № 2	Максимум – 8 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів
Заочна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	-
	Модульний контроль № 1	Максимум – 35 балів
	Модульний контроль № 2	Максимум – 35 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Зараховано</i>	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
<i>Незараховано</i>	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Протокол №10 від 12.03.2024 р.